

§ 34. Ranna ja kalda kaitse eesmärk

Ranna või kalda kaitse eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine.

§ 35. Ranna ja kalda kasutamise kitsendused

(1) Rannal või kaldal on:

- 1) ranna või kalda piiranguvöönd;
- 2) ranna või kalda ehituskeeluvöönd.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vööndite laiuse arvestamise lähtejoon on ruumiandmete seaduse kohaselt Eesti topograafia andmekogu põhikaardile kantud veekogu veepiir, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2¹ ja lõikes 5 sätestatud juhul.

[[RT I, 22.02.2019, 1](#) - jõust. 01.10.2019]

(2¹) Kui maaparandussüsteemi eesvooluks olev kraav on Eesti topograafia andmekogu põhikaardile kantud joonobjektina, on käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud vööndite laiuse arvestamise lähtejooneks süvendi serv.

[[RT I, 22.02.2019, 1](#) - jõust. 01.10.2019]

[[RT I, 22.02.2019, 1](#) - jõust. 01.10.2019]

(3) Suurte üleujutusosaladega siseveekogudel määratakse kõrgveepiir korras, mille kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega. Suurte üleujutusosaladega siseveekogude nimistu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

[[RT I 2007, 25, 131](#) - jõust. 01.04.2007]

(3¹) Korduva üleujutusega ala piir mererannal määratakse üldplaneeringuga. Kui korduva üleujutusega ala piiri ei ole määratud, loetakse korduvalt üleujutatud ala piiriks üks meeter kaldajoone kõrgusväärtusest.

[[RT I, 22.02.2019, 1](#) - jõust. 01.10.2019]

(4) Korduva üleujutusega ranna ja suurte üleujutusosaladega siseveekogude kalda üleujutusosalal ning käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud juhul kaldaastangu ülemise serva ja veepiiri vahele jääval alal kehtivad piiranguvööndi ja ehituskeeluvööndi nõuded.

(5) Üle viie meetri kõrgusel ja Eesti topograafia andmekogu põhikaardile kantud veekogu veepiirile lähemal kui 200 meetrit oleva kaldaastangu ranna või kalda piiranguvöönd ja ehituskeeluvöönd arvestatakse kaldaastangu ülemisest servast. Vööndi laius on sätestatud käesoleva seaduse §-des 37 ja 38.

[[RT I, 22.02.2019, 1](#) - jõust. 01.10.2019]

§ 36. Läbi- ja juurdepääsu tagamine

[Kehtetu - [RT I, 08.07.2014, 3](#) - jõust. 01.08.2014]

§ 37. Ranna ja kalda piiranguvöönd

(1) Ranna või kalda piiranguvööndi laius on:

- 1) Läänemere, Peipsi järve, Lämmijärve, Pihkva järve ja Võrtsjärve rannal 200 meetrit;
- 2) üle kümne hektari suurusel järvel ja tehiskalal ning üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel,

ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 100 meetrit;

[RT I, 22.02.2019, 1 - jõust. 01.10.2019]

3) allikal ning kuni kümne hektari suurusel järvel ja tehisjärvel ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel ja ojal 50 meetrit;

[RT I, 22.02.2019, 1 - jõust. 01.10.2019]

4) maaparandussüsteemi 10–25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga avatud eesvoolul 50 meetrit.

[RT I, 22.02.2019, 1 - jõust. 01.10.2019]

(¹) Rannal koosneb piiranguvöönd korduva üleujutusega alast ja sellele liituvast 100 meetrist, kuid ei ole kitsam kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud vööndi laius.

(¹²) Suurte üleujutusosaladega siseveekogu või selle lõikude kaldal koosneb piiranguvöönd üleujutusosalast ja sellele liituvast 50 meetrist, kuid ei ole kitsam kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–4 sätestatud vööndi laius.

(2) Ranna ja kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ja puhketingimuste säilitamine. Ranna piiranguvööndis on keelatud lageraie. Kalda piiranguvööndis ei tohi lageraielangi pindala olla suurem kui kaks hektarit. Ranna ja kalda piiranguvööndis valik- ja turberaie tegemisel tuleb arvestada käesoleva seaduse lisas sätestatud tingimustega.

[RT I, 06.07.2017, 1 - jõust. 01.09.2017]

(3) Ranna või kalda piiranguvööndis on keelatud:

1) reoveesette laotamine;

2) matmispaiga rajamine;

3) jäätmete töötlemiseks või ladustamiseks määratud ehitise rajamine ja laiendamine, välja arvatud sadamas;

4) [kehtetu - RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

5) maavara kaevandamine;

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

6) mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ning maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud riiklikuks seireks, kaitstava loodusobjekti valitsemisega seotud töödeks või tiheasustusl alal haljasala hooldustöödeks, kutselise või harrastuskalapüügi õigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks, pilliroo varumiseks ja adru kogumiseks ning maatulundusmaal metsamajandustöödeks ja põllumajandustöödeks ning Keskkonnaameti nõusolekul kaitseväeteenistuse seaduse § 69 lõigetes 3 ja 3¹ nimetatud sõjaväelise väljaõppe läbiviimiseks või riigikaitse eesmärgi tagamiseks.

[RT I, 17.04.2024, 1 - jõust. 01.05.2024]

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 5 ja 6 sätestatud piirangud ei laiene maavara või maa-ainese kaevandamise tõttu tekkinud tehisveekogule, mis asub maardlal, mäeeraldisel või selle teenindusmaal, kuni kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetuks tunnistamiseni maapõueseaduses sätestatud korras.

[RT I, 10.11.2016, 1 - jõust. 01.01.2017]

(⁴¹) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 6 nimetatud Keskkonnaameti nõusolekut ei ole vaja kõrgendatud kaitsevalmiduse, mobilisatsiooni, demobilisatsiooni, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal riigikaitse eesmärgi tagamiseks.

(5) Maavara ja maa-ainese kaevandamine ning geoloogilise uuringu tegemine on lubatud maavara või maa-ainese kaevandamise tõttu tekkinud tehisveekogu ranna ja kalda piiranguvööndis pärast kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetuks tunnistamist, kui loa andja on andnud nõusoleku,

mis on maavara kaevandamise või geoloogilise uuringu loa osa.

[RT I, 22.02.2019, 1 - jõust. 01.10.2019]

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud nõusoleku andmisest võib keelduda, kui taotletav tegevus on vastuolus käesoleva seaduse §-s 34 nimetatud eesmärkidega.

[RT I, 22.02.2019, 1 - jõust. 01.10.2019]

§ 38. Ranna ja kalda ehituskeeluvöönd

(1) Ehituskeeluvööndi laius rannal või kaldal on:

1) mererannal Narva-Jõesuu linna piires ja meresaartel 200 meetrit;

2) mererannal, Peipsi järve, Lämmijärve, Pihkva järve ja Võrtsjärve rannal 100 meetrit;

3) linnas kui asustusüksuses ja alevis ning aleviku ja küla selgelt piiritletaval kompaktsel asustusega alal (edaspidi *tiheasustusala*) 50 meetrit, välja arvatud käesoleva lõike punktis 5 ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul;

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

4) üle kümne hektari suurusel järvel ja tehisjärvel ning üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 50 meetrit;

[RT I, 22.02.2019, 1 - jõust. 01.10.2019]

5) allikal ning kuni kümne hektari suurusel järvel ja tehisjärvel ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel ja ojal 25 meetrit;

[RT I, 22.02.2019, 1 - jõust. 01.10.2019]

6) maaparandussüsteemil 10–25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga avatud eesvoolul 25 meetrit.

[RT I, 22.02.2019, 1 - jõust. 01.10.2019]

(1¹) Rannal koosneb ehituskeeluvöönd korduva üleujutusega alast ja sellele liituvast 50 meetrist, kuid ei ole kitsam kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 või lõikes 2 sätestatud vööndi laius.

(1²) Suurte üleujutusosaladega siseveekogu või selle lõikude kaldal koosneb ehituskeeluvöönd üleujutusosalast ja sellele liituvast 25 meetrist, kuid ei ole kitsam kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–6 või lõikes 2 sätestatud vööndi laius.

(2) Rannal ja järve või jõe kaldal metsamaal metsaseaduse § 3 lõike 2 tähenduses ulatub ehituskeeluvöönd ranna või kalda piiranguvööndi piirini.

[RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]

(2¹) Ranna ja kalda ehituskeeluvööndis võib elamumaa sihtotstarvet määrata üksnes Keskkonnaameti nõusolekul.

(3) Ranna või kalda ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud.

(4) Ehituskeeld ei laiene:

1) hajaasustuses olemasoleva elamu õuemaal olevast õiguslikul alusel rajatud ehitist maismaa suunas või samale joonele ehitatavale uuele ehitisele või maismaa suunas olemasoleva ehitise laiendusele, mis ei jää veeseaduse kohasesse veekaitsevööndisse;

[RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]

1¹) tiheasustusala ehituskeeluvööndis varem väljakujunenud ehitusjoonest maismaa suunas olemasolevate ehitiste laiendusele või nende vahele uue ehitise püstitamisele;

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

2) tiheasustusalal üleujutusohuga seotud olulises riskipiirkonnas kaldakindlustusrajatisele ja mujal veekogu veepiirile rajatavale kaldakindlustusrajatisele;

3) supelranna teenindamiseks vajalikule rajatisele ja kuni 20 m² aluspinnaga hoonele, välja arvatud majutuse eesmärgil rajatav hoone; 4) maaparandussüsteemile, välja arvatud poldrile; 5) hajaasustuses olemasoleva ehitise esmakordsele laiendamisele juhul, kui laiendamise maht on väiksem kui üks kolmandik olemasoleva ehitise kubatuurist 6) piirdeaedadele;

7) piirivalve rajatisele;

[RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]

8) vee- ja maakaabelliinile;

9) olemasoleva elamu või avalikus kasutuses oleva hoone tarbeks rajatavale tehnovõrgule ja -rajatisele, kui selle rajamine ei ole võimalik või otstarbekas väljaspool ehituskeeluvööndit;

[RT I, 05.04.2016, 2 - jõust. 15.04.2016]

10) Keskkonnaameti nõusolekul riigikaitselisele ehitisele;

[RT I, 29.06.2022, 1 - jõust. 09.07.2022]

11) riigi sõjalise kaitse operatiivsuse tagamiseks vajalikule ehitisele kõrgendatud kaitsevalmiduse, mobilisatsiooni, demobilisatsiooni, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal;

12) riikliku keskkonnaseire rajatisele ja riigi huvi korral pinnavee ja põhjavee seisundi või kliimamuutuste mõju väljaselgitamiseks rajatavale seirerajatisele juhul, kui väljaspool ehituskeeluvööndit sobiv asukoht puudub;

13) hoonestatud kinnistu õuemaale väljapoole veekaitsevööndit ehitatavale rajatisele, millel puudub ehitusseadustiku järgi ehitusteatise ja ehitusloa kohustuslikkus;

(5) Keskkonnaameti nõusolekul võib lubada väljaspool linna kui asustusüksust, alevit või alevikku ja kohaliku omavalitsuse nõusolekul linnas asustusüksusena, alevis või alevikus ehituskeeluvööndisse ehitada :

1) pinnavee veehaarde ehitist;

2) sadamaehitist ja veeliiklust reguleerivat rajatist;

3) rannakindlustusrajatist;

4) hüdromeetriaajaama ja selle seirejaama ehitist;

5) kalakasvatusehitist;

6) piirivalveehitist ja päästeasutuse ehitist;

8) tehnovõrku ja -rajatist;

9) silda;

10) avalikult kasutatavat teed;

11) raudteed;

12) hajaasustuses olemasoleva elamu õuemaal olevatest õiguslikul alusel rajatud ehitistest veekogu suunas uut ehitist või olemasoleva ehitise laiendust, mis ei jää veeseaduse kohasesse veekaitsevööndisse;

13) hajaasustuses olemasoleva ehitise laiendust juhul, kui laienduse maht on suurem kui üks kolmandik olemasoleva ehitise kubatuurist;

14) kaitstava loodusobjekti kaitse korraldamiseks vajalikku ehitist;

15) muud käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud rajatist, kui selle rajamine ei ole võimalik või otstarbekas väljaspool ehituskeeluvööndit.

(5¹) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud ehitiste ehitamiseks on vajalik detailplaneering või projekteerimistingimused, siis antakse vastav nõusolek detailplaneeringu või projekteerimistingimuste menetluses. Projekteerimistingimuste andmine tuleb korraldada avatud menetlusena.

(5²) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud ehitiste ehitamiseks puudub detailplaneeringu koostamise või projekteerimistingimuste andmise kohustus, annab lõikes 5 nimetatud asutus nõusoleku ehitusloa või ehitusteatise menetluses või eraldi toiminguna.

(5³) Ehituskeeld ei laiene planeeringuga kehtestatud maaparandussüsteemi eesvoolu, mis ei kattu loodusliku veekoguga, kalda ehituskeeluvööndisse ulatuvate tuulegeneraatori rootorilabade alusele pinnale. (5⁴) Ehituskeeld ei laiene kehtestatud riigi eriplaneeringu alusel ehitatavale ehitisele.

[RT I, 23.03.2015, 3 - jõust. 01.07.2015]

[RT I, 22.02.2019, 1 - jõust. 01.10.2019]

(7) Ehitamisele kaitsealal kohaldatakse käesolevas peatükis sätestatud, kui kaitse-eeskirjaga ei ole sätestatud teisiti.

[RT I 2007, 25, 131 - jõust. 01.04.2007]

(8) Hoiualal reguleerib ehitamist lisaks käesolevas seaduses hoiuala kohta sätestatule ka käesolev peatükk.

(9) Kui kohalik omavalitsus lubab ranna või kalda ehituskeeluvööndis ehitamist vastuolus käesolevas paragrahvis sätestatuga, ei teki isikul, kellele ehitusluba väljastati või kelle huvides ehitamine on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust ehitamise õiguspärasuse osas.

§ 40. Ranna ja kalda ehituskeeluvööndi suurendamine ja vähendamine

(1) Ranna ja kalda ehituskeeluvööndit võib suurendada või vähendada, arvestades ranna või kalda kaitse eesmärgi ning lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest.

(2) Ranna ja kalda ehituskeeluvööndit võib kohalik omavalitsus suurendada üldplaneeringuga.

(3) Ranna ja kalda ehituskeeluvööndi vähendamine võib toimuda Keskkonnaameti nõusolekul.

[RT I 2009, 3, 15 - jõust. 01.02.2009]

(4) Ehituskeeluvööndi vähendamiseks esitab kohalik omavalitsus Keskkonnaametile taotluse planeerimismenetluses koos planeeringu kooskõlastamise taotlusega :[RT I 2009, 3, 15 - jõust. 01.02.2009]

1) üldplaneeringu menetluses;

2) detailplaneeringu menetluses, kui detailplaneering sisaldab selles osas üldplaneeringu muutmise ettepanekut;

3) detailplaneeringu menetluses, kui kehtestatud üldplaneering puudub;

4) kohaliku omavalitsuse tuuleparki kavandava eriplaneeringu menetluses.

(5) Keskkonnaamet hindab ehituskeeluvööndi vähendamise vastavust ranna või kalda kaitse eesmärgile ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule.

[RT I 2009, 3, 15 - jõust. 01.02.2009]

(5¹) Väljaspool kaitseala, hoiuala või püsielupaika linnas kui asustusüksuses, alevis, alevikus või nende asustusüksuste Keskkonnaameti nõusolekul käesoleva seaduse § 41 lõike 2 alusel laiendatud tiheasustusel võib ranna ja kalda ehituskeeluvööndit vähendada kohaliku omavalitsuse nõusolekul, kes hindab vastavust käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule.

(6) Ehituskeeluvööndi laiuse suurendamine ja vähendamine jõustub kehtestatud üldplaneeringu, detailplaneeringu või kohaliku omavalitsuse tuuleparki kavandava eriplaneeringu jõustumisel.

[[RT I, 07.03.2023, 21](#) - jõust. 17.03.2023]

§ 41. Uue tiheasustusala moodustamine ja olemasoleva laiendamine

(1) Uue tiheasustusala moodustamine ranna või kalda piiranguvööndis on keelatud. Erandi võib teha Vabariigi Valitsus kohaliku omavalitsuse ettepanekul.

(2) Olemasolevat tiheasustusala võib laiendada ranna või kalda piiranguvööndis ainult Keskkonnaameti nõusolekul ja kehtestatud üldplaneeringu alusel.

(3) Luba uue tiheasustusala moodustamiseks antakse kohalikule omavalitsusele taotluse ja planeerimisseaduse kohaselt pärast vastuvõtmist avaliku väljapaneku läbinud üldplaneeringu alusel, millele on lisatud planeeringu järelevalve teostaja arvamus. Kohaliku omavalitsuse taotluse edastab Vabariigi Valitsusele Kliimaministeerium koos oma asjakohase seisukohaga.

(4) Loa andmisel või sellest keeldumisel tuleb arvestada ranna ja kalda kaitse eesmärgi.

(5) Aleviku või küla tiheasustusala laiendamine ranna ja kalda piiranguvööndis võib toimuda ainult kehtestatud üldplaneeringu alusel.

§ 42. Ranna ja kalda kasutamine supelrannana

(1) Supelrand on selleks üldplaneeringuga määratud ala veekogu ääres, mille põhiülesanne on inimestele puhkuse võimaldamine.

(2) Supelrannas viibimine on tasuta.

(3) Supelranna kasutamise ja hooldamise korra kehtestab kohalik omavalitsus.

(4) Supelranda teenindavate rajatiste iseloomu ja paigutuse määrab kohalik omavalitsus detailplaneeringu koostamise kohustuse korral detailplaneeringuga või projekteerimistingimustega.

[[RT I, 23.03.2015, 3](#) - jõust. 01.07.2015]